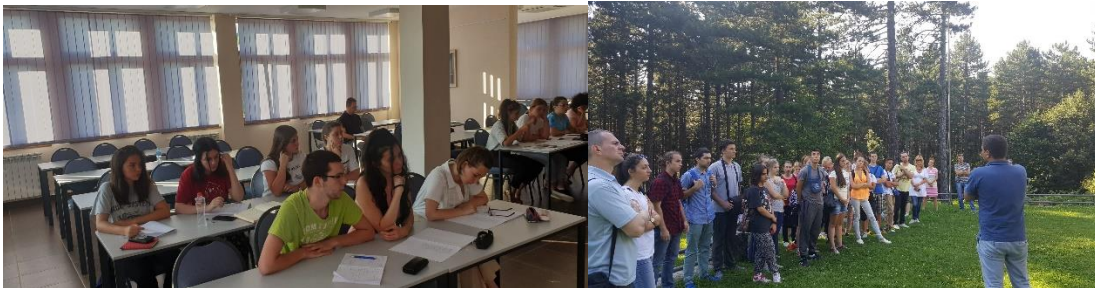

ПРОГРАМСКИ САВЕТ ОКЦ „ВУК КАРАЏИЋ“, ТРШИЋ

Министарству просвете, науке и технолошког развоја РС
Управном одбору ОКЦ „Вук Караџић“, Тршић

**ПЛАН РАДА СРЕДЊОШКОЛСКИХ, СТУДЕНТСКИХ И
ЛЕКТОРСКИХ СРБИСТИЧКИХ И СЛАВИСТИЧКИХ КУРСЕВА
КОЈИ СЕ ОДРЖАВАЈУ У ТРШИЋУ 2020. ГОДИНЕ**

Београд, новембар 2019.

КАЛЕНДАР ОДРЖАВАЊА КУРСЕВА

- *Интеркатедарска србистичка конференција* 4–7. јун 2020
- *Семинар из етнологије и културне антропологије* Почетак јула 2020.
- *Средњошколски србистички курсеви: Лингвистички курс, Историја српске културе, Фолклористички семинар* 26. јули – 8. август 2020.
- *Српске књижевне породице* 19–30. август 2020.
- *Курс за усавршавање лектора* 24–31. август 2020.
- *Савремена српска фолклористика IX (Међународна конференција)* 2–4. октобар 2020.

- Стручна екскурзија

Тршић – Меморијални центар „Сремски фронт“ – Шид (Галерија и родна кућа Саве Шумановића) – Сремска Митровица (Сирмијум и црква Св. Димитрија) – Природни резерват „Засавица“ – Тршић.

ЛИНГВИСТИЧКИ СЕМИНАР

Термини семинара

У периоду од 27. јула до 8. августа 2020, при чему је долазак учесника планиран за 26. јул, а дан одласка је 9. август.

Полазници

Програм лингвистичког семинара могу похађати полазници прошлогодишњег семинара и нови полазници (из Србије, републике Српске и Црне Горе) – оквирно њих 30.

Предавачи

Предавачи: Предлажемо највише пет предавача из различитих центара и, уобичајено, М. Ковачевић, С. Милорадовић, А. Милановић, В. Брборић, Марина Николић.

Координатор радионица: др Марина Николић, виши научни сарадник / ванредни професор, Институт за српски језик САНУ.

Руководиоци радионица – за основни курс и за курс из области дигиталне хуманистике: др Весна Ђорђевић, др Слободан Новокмет, мср Бојана Тодић, мср Вања Миљковић, мср Миљана Чопа; др Жељко Степановић, мср Марија Гмитровић.

Напомена: Уколико неко од руководилаца радионица не може боравити у Тршићу током обе радне седмице, обавезе ће у том случају бити прерасподељене, а и у случају изостанка некога од предавача биће нађена одговарајућа замена.

Програм

Термини предавања: свакодневно (изузев суботе и недеље), у преподневним сатима (предавање и разговор полазника семинара).

Термини радионица: свакодневно (изузев суботе и недеље), у поподневним сатима. Радионице ће бити организоване према подтемама, а учесници ће бити подељени према интересовањима, при чему ће бити учињене одређене концепцијске измене уколико се пријави знатнији број прошлогодишњих полазника.

НАСТАВАК КУРСА „ЖАРГОНИЗМИ, ФРАЗЕОЛОГИЗМИ, ДИЈАЛЕКТИЗМИ У
ОДНОСУ НА СТАНДАРНИ ЈЕЗИК“ (СА ТРИ РАДИОНИЦЕ)

НОВА РАДИОНИЦА „ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА“

План за радионицу *Фразеологија српског језика* за 2020. годину

Реализатори радионице: др Весна Ђорђевић, мср Бојана Тодић

На почетној радионици полазници ће се упознати са основама технике писања научног рада у складу са општом темом радионице (фразеологија српског језика), с обзиром на то да ће се од полазника очекивати да након семинара самостално реализују научни рад на тему коју сами, у договору с ментором, одаберу. Полазнике током првих неколико радионица треба упознати са основним појмовима и терминима у фразеологији, са критеријумима за одређивање фразеологизама и проблемом њихове идентификације (разликовањем фразеолошких јединица од других, сличних јединица у српском језику), даље, са различитим класификацијама фразеологизама (према значењу, структури, пореклу), као и са структурним и семантичким особеностима фразеолошких јединица. У зависности од заинтересованости полазника, даљи рад радионице ће се организовати према појединачним темама које се уклапају у општу тему курса о фразеологији: семантичка и синтаксичка фразеологизација (механизми настанка фразеологизама као што су метафора, метонимија и синегдоха, поређење, перифраза, експанзија, редукција и кондензација и сл.); антонимија и синонимија у фразеологији; фразеолошка полисемија; поредбени фразеологизми у српском језику; потпуни и делимични преводни еквиваленти фразеологизама из различитих језика (анализа типичних фразеолошких јединица које у српски језик долазе из других језика и удео традиције у њиховој адаптацији); фразеологизми у различитим функционалним стилевима; фразеологија и лексикографија (анализа обраде фразеологизама у речницима српског језика). Такође, у односу на заинтересованост полазника, поједини часови у оквиру радионица биће посвећени семантичкој, структурној и лингвокултуролошкој анализи фразеолошких јединица са одређеним тематским компонентама или фразеолошким јединицама у оквиру појединих општих тема – нпр. зооними, антропоними, соматизми и сл. у фразеолошким јединицама, фразеологизми са значењем људских физичких или психичких особина и сл. Поред тога, полазници ће се на овим радионицама упознати и с питањима која излазе из оквира традиционалне фразеологије – на пример, с разговорним фразеологизмима (и могућностима њихове ексцерпције са интернета), с начинима њихове класификације и дефинисања, с модификованим фразеологизмима у књижевноуметничком и новинарском функционалном стилу, с разлозима за модификацију фразеолошких јединица и типовима модификација и сл.

Што се тиче практичног дела, полазници ће током радионица имати различите конкретне истраживачке задатаке, уз помоћ којих ће научити да користе одговарајућу лингвистичку литературу (приручнике, фразеолошке речнике, описне речнике српскога језика) и да самостално користе различите приступе у анализи и опису фразеолошке грађе, који ће водити до њиховог самосталног истраживачког задатака и писања самосталног научно-истраживачког рада.

План за радионицу *Жаргонизми у когнитивнолингвистичком светлу* за 2020. годину

Реализатор радионице: мср Вања Миљковић

Главни циљеви радионице јесу упознавање полазника са основама семантичких истраживања језика, подстицање њихове истраживачке радозналости и развијање њихове лексикографске компетенције. Жаргонска лексика је посебно погодна за остваривање тих циљева из бар неколико разлога. С једне стране, реч је о лексци која је полазницима

средњошколцима блиска и занимљива. С друге стране, због свог супкултурног карактера, жаргон представља изузетно мултидисциплинарно поље у коме се проучавање језика директно укршта с питањима друштвене когниције, што полазницима омогућава да на конкретним истраживачким задацима прате како се језичко мишљење преплиће и уплиће у друштвену стварност. Поред тога, лексикографија жаргонизама је код нас још увек у свом повоју, а како је реч о богатом лексичком слоју који се одликује иновативношћу и креативношћу, они представљају одличну грађу за лексикографске вежбе. Претходне две године су показале да су наши полазници и те како отворени за стицање нових лингвистичких знања, која надилазе њихов школски програм, и да желе да се опробају у сложенијим задацима, који захтевају овладавање научним методама и критички приступ. Због тога се полазници током курса упознају са основном тенденцијом когнитивнолингвистичког приступа – са сагледавањем језичких факата у пресеку човекове биолошке и друштвене реалности. На првом семинару (2018) наш рад је био усмерен само на примену когнитивнолингвистичке теорије у проучавању лексичке жаргонизације – у договору са полазницима пронађене су теме које одговарају њиховим појединачним интересовањима и они су потом вођени кроз поступак израде научног рада. Други семинар (2019) унапредили смо увођењем тимског лексикографског пројекта, што је полазницима дало могућност да новостечена теоријска знања практично примене у раду на малом речнику и да истовремено критички приступе како традиционалним тако и модерним теоријским поставкама. Како се овакав приступ показао као изузетно стимулативан за истраживачки дух младих људи који се налазе на свом улазу у науку, у истом ћемо смеру наставити и наредних година.

Тематски оквири курса могу се представити у следећим тачкама:

1. Жаргонизми као форма друштвено-језичког мишења: онеобичавање и ексцентричност као језички и друштвени феномени;
2. Језик и механизми мишљења у семантичкој теорији и у њеној примени на жаргонској грађи (метафора, метонимија, метафтонимија, појмовне компресије – теоријска укрштања и експликативни домети);
3. Лексикографски извори жаргонске грађе – критички приступ читању једнојезичних и специјализованих речника;
4. Аутентични текстови као извор жаргонске грађе – приступачност, поузданост и ексцерпција;
5. Квалитативна анализа жаргонске грађе – примена и промена теоријских модела;
6. Техника писања лексикографског чланка и електронска лексикографија – практичне вежбе на жаргонској грађи.

Радионице се реализују кроз предавања, вежбе и рад на заједничком пројекту, који подразумева ексцерпцију грађе, њену анализу и, потом, њено лексикографско уобличавање (у програму за израду речника TLex).

План за радионицу *Дијалекти у односу на стандардни језик* за 2020. годину

Реализатор радионице: Миљана Чопа (и по потреби још један сарадник)

У оквиру радионице под називом *Дијалекти у односу на стандардни језик* полазници ће се најпре упознати с теоријским постулатима који се тичу народног и стандардног језика, с основним терминима и симболима у дијалектологији, с критеријумима за класификацију српских дијалеката, њиховом поделом, распрострањеношћу и структуралним карактеристикама, као и с појмом дијалектизма.

Кроз практичан рад, који подразумева слушање звучних записа који садрже говор из наведених дијалеката, као и кроз изражајно читање дијалекатских текстова из дијалектолошких монографија и одломака из књижевних дела писаних на дијалектима, полазници ће се оспособити за анализу дијалекатског корпуса – препознавање дијалекта, успешно анализирање његове структуре на свим језичким нивоима и уочавање разлика у односу на стандардни идиом, али и изражајно интерпретирање дијалекатског текста и уочавање стилско-уметничке вредности дијалекта у књижевним делима.

Како би адекватно разумели функционисање језика у друштву, полазници ће се упознати и са основним концептима социolingвистике, где ће у фокусу бити процеси који се најпре односе на језичко прилагођавање и тенденције и типове промена до којих у језику долази, као и потенцијални узроци поменутих процеса.

Потом ће се полазници упознати с појмом теренске лингвистике: главне карактеристике теренског рада, потенцијални проблеми који се при његовој реализацији могу јавити, као и истраживачка етика. Овим ће се знањима практично овладати путем теренског истраживања у оквиру којег се спроводе припреме упитника и стратегија за вођење интервјуа, одабир техничке опреме и израда протокола, а потом и архивирање теренске грађе и израда транскрипата, као и интерпретација и анализа прикупљене грађе, која ће послужити као корпус за будућа истраживања која ће полазници спровести.

Полазници ће бити оспособљени да успешно праве разлику између дијалеката и стандардног језика, биће упознати с основним особинама којима се одликује сваки од дијалеката са српског језичког простора, а самим тим и оспособљени да анализирају дијалекатске особине на свим језичким нивоима, као и да разумеју потенцијалне путеве и разлоге због којих долази до различитих промена у језику, односно, да разумеју функционисање језика у друштву. У складу с темама за које се буду определили и уз менторски рад, полазници ће се посветити одговарајућим истраживачким задацима, путем којих ће показати да су оспособљени за спровођење целокупног савременог дијалектолошког истраживања, укључујући и примену одговарајућих техника и метода при изради научног рада, што је и главни циљ ове радионице.

Менторски рад с полазницима наставља се и након семинара, како би отпочета истраживања била успешно завршена.

План за (нову) радионицу *Језичка култура* за 2020. годину

Креатор и носилац курса: проф. др Марина Јањић. Предавачи и реализатори: проф. др Марина Јањић, др Марина Николић и др Слободан Новокмет. Трајање радионице: једна седмица

Предавањима ће бити обухватане следеће теме: Језичка култура – појам и одређење. Језик и говор. Стилистика и естетика говора. Акустичке говорне константе (интонација, интензитет, пауза, темпо и ритам) и пратилачки елементи говора (фацијална експресија,

мимика, гестикулација, став). Нарушавање доброг говорења. Компоновање говорног догађаја: структура, кохеренција и кохезија (одговор на тему). Прикладно језичко понашање – социолингвистички аспект. Култура слушања (неупадања саговорнику у реч). Пуризам. Англицизми у српском језику. Дискурс анализа (маркери функционалних стилова).

У оквиру радионица радиће се следеће: Вежбе дикције, вежбе акустичких говорних константи са семантичком екстензијом изабране речи (систем Станиславски). Увежбавање говорних интерпретација (изражајно читање, рецитовање, сценски говор). Организација стилско-композицијских говорних вежби са задатком обликовања говорног догађаја и неговања вештине изражавања, подстицање језичког стваралаштва, ослобађање од треме, сагледавање друштвено-језичког контекста. Увежбавање основних карактеристика језичке културе (јасност, прецизност, економичност, флуентност, елоквентност, стандардизованост). Уочавање негативних особина којима се говорни догађај нарушава (механичко, шаблонизирано и сладуњаво говорење, трема...).

У ширем смислу посматрано, исход овога курса огледа се у усвајању теоријског знања о језичкој култури и њеним основним постулатима, као и у подстицању језичког стваралаштва у свим областима функционалног раслојавања језика. У ужем смислу, ученици се оспособљавају за успешно креирање говорних догађаја, за складно, јасно и прецизно изражавање, усавршава се фулентност у изражавању (елиминацијом поштапалица, неадаптираних англицизама и помодних речи и израза), оснажује се моћ елоквенције и богатство језичког израза, експресивност и стилогеност мисли, негује се садржајна, целовита и економична реченица. Финални исход курса лежи у усавршавању комуникативних компетенција – граматичких, социолингвистичких, стратешких и дискурзивних.

НОВИ КУРС „ДИГИТАЛНА ХУМАНИСТИКА“

План курса за 2020. годину – једна седмица

Координатор-предавач: др Снежана Петровић, два до три радионичара (у зависности од броја полазника). Трајање курса: једна седмица, рад са две групе од по 10 полазника (оквирно).

ОПИС КУРСА

Теме предавања: Упознавање са дигиталном хуманистиком као дисциплином; дигитална хуманистика и лингвистика; дигитални алати за обраду језичких података; упознавање са основним приступима дигитализацији текста: захватање слике (image capture), захватање текста (text capture), моделирање података (data modeling), обogaћивање података (data enrichment); упознавање са XML (eXtensible Markup Language) језиком за обележавање текста; стицање основних знања о *Иницијативи за кодирање текста* - ТЕИ (Text Encoding Initiative).

Радионице: На радионицама би се радило на обележавању текста збирке народних пословица Вука Караџића у следећим фазама: обука за рад у програму оХуген (XML);

пребацивање текста у XML формат; одабир ТЕI маркера (тагова) за обележавање текста; обука за коришћење ТЕI маркера (тагова); обележавање текста пословица; представљање могућности за повезивање дигитализованих народних пословица са другим садржајима на Интернету.

Техника: Сваки полазник ради на свом рачунару – биће им на лицу места инсталирани потребни програми.

Исходи: Непосредни циљ овога семинара био би оспособљавање полазника за основно разумевање и стварање садржаја из области хуманистике у дигиталном окружењу. Полазници би се обучили за обележавање текста заснованог на међународном стандарду *Иницијативе за кодирање текста* – ТЕI (Text encoding initiative). Они би обавили и описали процес дигитализације Вукових народних пословица, а кодирани текст могао би бити објављен на Интернету и повезан са одредницама из дигитализованог *Српског рјечника* Вука Караџића. Дигитализацијом и обележавањем текста могао би се добити и мали речник Вукових *Народних пословица*.

Шири циљ био би осавремењивање приступа језичком културном наслеђу и његово приближавање младим генерацијама.

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

(курс за средњошколце)

Крај. јула и почетак августа 2020 (оквирно 26. јул–7. август 2020).

Наставници

- Проф. др Александар Јовановић, асист. Дуња Ранчић, асист. мср Бојан Марковић, асист. мср Немања Каровић, асист. Страхиња Полић

Полазници

- Стари и нови полазници: средњошколци из Србије, Републике Српске и Црне Горе, до 25 полазника.

Радно време

- Радни дан: 9–12, 17–19, 3–4 филмске пројекције у 20.30
- Субота: екскурзија
- Недеља: слободно време

1. Циљ курса

Курс је намењен ученицима средњих школа – полазницима школе у Тршићу. Курс се остварује са намером да полазници:

- Упознају најзначајније моменте развоја културе на тлу Србије у праисторији и античком периоду и српске културе у три њена релативно оделита али и међусобно повезана периода (словенски – пагански, средњовековни – српсковизантијски и модерни – грађански).
- Стекну свест о целини и разноликости наше културе, унутарњем развоју и прожимањима са другим културама, о њеним најзначајнијим прегеоцима, али и о искушењима и дилемама са којима се суочавала и суочава се.
- Потпуније разумеју и одреде културне појаве из прошлости и садашњости, да буду

поносни на културна постигнућа која су створили и сачували наши преци, али и да знају да је свака генерација у обавези да чува оно што је добила у наслеђе, да га својим радом увећа и тако увећано преда потомцима.

- Заволе културу, развијају своје културне потребе, да негују сопствену осећајност и емпатију, несебичност и разумевање за другог.
- Снаже свој културни и национални идентитет.
- Упознају са принципима научног истраживања, са основама академског писања (правилима писања стручних и научних радова) и оспособе за писање стручних и научних истраживачких радова.

2. Програм за нове полазнике, за I годину

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КУЛТУРЕ (Основни курс)

I Појам и специфичности српске културе: 1. Одређење српске културе; 2. Облици српске културе свакидашњи живот, језик, уметности, наука); 3. Простори српске културе; 4. Српска етнолошка слика; 5. Проучавање српске културе, најзначајнији научници и студије.

II Култура на тлу Србије, праисторијско и античко наслеђе: 6. Праисторијска налазишта на подручју Србије; 7. Римска налазишта на подручју Србије;

III Наслеђе словенске културе (српкословенска култура): 8. Словенска митологија; 9. Пагански поглед на свет; 10. Народна књижевност.

IV Основе српсковизантијске културе: 11. Примање хришћанства; 12. Стварање српске средњовековне државе и српске православне цркве; 13. Формирање првог књижевног језика; 14. Књижевност, архитектура, сликарство, музика.

V Модерна грађанска култура (18–20. век): 15. Културни прелом у 18. веку; 16. Формирање модерне српске нације и борба за културно јединство; 17. Развој књижевног језика; 18. Развој уметности; 19. Развој науке; 20. Оснивање просветних,

културних и научних институција; 21. Облици модерне културе.

VII Европски контекст српске културе

VIII Истраживачки задаци / радови. У договору са полазницима, а у складу са садржајем и циљевима курса.

VIII Поезија и култура (радионица)

Читање и анализа песама модерних српских песника у којима је, на један или други начин (као својеврсни подтекст или интертекст), активирана српска култура.

Песме. Васко Попа: „Сопоћани“, „Косово поље“, „Манасија“; Миодраг Павловић: „Перунов одлазак“, „Солунска браћа“; Светислав Мандић: „Рашки сликар“; Бранко Миљковић: „Расковник“; Љубомир Симовић: „Ходочашће Светоме Сави“, „Храст“, „Вага Вука Караџића“; Борислав Радовић: „Гавранови над Мраковицом“, „Посебно место“; Иван В. Лалић: *De administrando imperio*“, „Рашка“, „Писмо“; Милосав Тешић: „Соба: рођење брата“; „Коло сентандрејско“; Милена Марковић: „Малена Бањска“.

Програм за старе полазнике, за II годину

ТРАДИЦИЈА КАО СТВАРАЛАЧКИ ПОДСТИЦАЈ У САВРЕМЕНОЈ СРПСКОЈ КУЛТУРИ (Додатни курс)

На овом курсу полазници ће се упознати са делима и остварењима савремене српске културе у разним областима, којима је традиција послужила као стваралачки подстицај. Тако ће схватити да традиција није нешто што културу, и појединце, спутава, него им помаже да развију своје стваралачке могућности, Другачије речено, традицију не треба схватати ни као узорни канон, нити је треба обеснаживати, него је разумети и стваралачки богатити.

После стваралачких текстова о „живој традицији“, полазници ће се упознати са односом савремених српских уметника према нашем наслеђу у књижевности, сликарству, музици, архитектури, филму.

I Традиција и савременост. Традиција као ограничење и/или традиција као подстицај. Поимања традиције Томаса Стернса Елиота и Зорана Мишића.

II Књижевност и традиција. Подтекст и контекст. Теорија цитатности. Андрићеви „Олујаци“ и народна књижевност. Средњовековни химнички канони и модерни песнички канони (Иван В. Лалић и Милосав Тешић). Мотив Богородице Тројеручице хиландарске у савременој српској поезији (Васко Попа, Матија Бећковић, Љубомир Симовић, Иван В. Лалић). Три српске песничке *Плаве гробнице* (Милутин Бојић, Иван В. Лалић, Милосав Тешић).

III Архитектура и традиција. Неовизантијски стил. Бранко Таназевић: Стара телефонска централа (Београд), Зграда Министарства просвете / Вукова задужбина (Београд); Момир Коруновић: Стари ДИФ (Београд), Палата поште бр. 2 (Београд), Министарство пошта (Београд), Спомен црква у Крупњу; Драгиша Брашован: Хотел „Сопћани“. Старе српске куће као градитељски подстицај (Божидар Петровић)

IV Књижевна дела као филмска подлога. *Доротеј* Добрила Ненадића и *Доротеј* Здравка Велимировића; „Веџвудов прибор за чај“ (и друге приче) Милорада Павића и *Византијско плаво* Драгана Маринковића.

V Музика и традиција. Фолклорно и црквено музичко наслеђе у делу Корнелија Станковића и Стевана Стојановића Мокрањца. Мокрањчеве *Руковети*. Стеван Христић и Стеван Стојановић Мокрањац. Мокрањчево наслеђе у савременој српској музици.

VIII Поезија и култура II (радионица)

Читање и анализа песама модерних српских песника у којима су стваралачке подстицаје дали предање о Богородици Тројеручици Хиландарској, најзначајнији жанрови српске средњовековне црквене поезије и „Плава гробница“ Милутина Бојића.

Песме. Васко Попа: „Хиландар“, „Љубавна изјава“; Матија Бећковић: „Богородица Тројеручица“; Иван В. Лалић: „Шапат Јована Дамаскина“, „Плава гробница“, „Друга песма Трећег канона“; Љубомир Симовић: „Десет обраћања Богородици Тројеручици хиландарској“; Милосав Тешић: „Кондак с фигуром *Часно је бити*“, „Плава гробница – Видо“.

Програм за старе полазнике, за III годину

МЕНТОРСКИ РАД

I Демонстратори. Укључивање полазника који су већ две године били у Тршићу као демонстратора у раду са млађим полазницима.

II Менторски рад. Менторски рад са најстаријим полазницима, дефинисање тема за њихове истраживачке радове, обима и ширине истраживања. литературе, композиције рада итд.

3. Гостујући професори за све полазнике

(Датуми ће бити накнадно одређени)

- Проф. др Александар Милановић (Филолошки факултет у Београду), „Историја српског књижевног језика XII–XX век“.
- Проф. др Соња Маринковић (Факултет музичке уметности у Београду, „Историја српске музике XII–XXI век“, „Музички наслеђе у делима српских композитора“.
- Др Борис Булатовић (Матица српска у Новом Саду), „Међународна рецепција и идеолошка читања српске књижевности крајем XX и почетком XXI века“.
- Др Весна Матовић (Институт за књижевност и уметност из Београда), „Између традиције и модерности“: промене у српској култури почетком XX века“.
- Проф. др Александар Кадијевић, „Традиција као стваралачки подстицај у новијој српској архитектури“.

4. Литература

5.

I

- Јован Деретић, *Културна историја Срба*, [EVRO BOOK](#) Београд, 2016.
- *Историја српске културе* (редакциони одбор: Павле Ивић и др.), Дечје новине, Горњи Милановац – Београд, 1994. (одабрана поглавља, доступно на http://www.rastko.rs/isk/index_c.html)
- *Нова историја српског народа*, приредио Душан Т. Батаковић, Наш дом, Београд, 2000.
- Сима М. Ћирковић, *Срби међу европским народима*, Equilibrium, Београд, 2004. (одабрана поглавља)

II

- Томас Стернс Елиот, „Традиција и индивидуални таленат“. У: Т. С. Елиот, *Избрани текстови*, „Просвета“, Београд, стр. 33–42, (и друга издања).
  - Зоран Мишић, „Шта је то косовско опредељење“, „Поезија и традиција“. У; Зоран Мишић, *Критика песничког искуства*, Српска књижевна задруга, Београд, 1976, стр. 241–249, 250–253, (и друга издања).
  - Иво Андрић, „Олујаци“. У: Иво Андрић, *Жеђ*, Сабрана дела Иве Андрића – књига шеста, Удружени издавачи, Београд, 1967, стр. 203–211, (и друга издања).
  - „Чардак ни на небу ни на земљи“ (народна приповетка). У: Војислав Ђурић, *Антологија народних приповедака*, Српска књижевна задруга, 1990, 175–177, (и друга издања).
  - Милосав Шутић, „Андрићеви „Олујаци“ – Извори и структура“. У: Милосав Шутић, *Мисао која не одустаје*, Нолит, Београд, 1971, стр. 118–143.
  - Александар Кадијевић, *Византијско градитељство као инспирација српских неимара новијег доба*. Српска академија наука и уметности: Српски комитет за византологију, Београд, 2016.
  - Божидар Петровић, *Старе српске куће као градитељски подстицај*, Графопринт, Горњи Милановац, 2002.
  - Добрило Ненадић, *Доротеј*, Завод за уџбенике и наставна средства / НИИ, Београд, 2005 (и друга издања).
  - Милорад Павић, „„Веџвудов‘ прибор за чај“. У: Милорад Павић, *Све приче*, Завод за уџбенике, Београд, 2008, стр. 11–14, (и друга издања).
  - Огњен Тодоровић, „Византијско плаво. Љубавна авантура Европе и Балкана. Доступно на: <https://kultivisise.rs/vizantijsko-plavo-ljubavna-avantura-evrope-i-balkana/>, приступљено: 25. јул 2019.
  - *Поезија и култура: хрестоматија песама модерних српских песника у којима се активира српска култура*, приредили: Александар Јовановић и сарадници, Београд –Тршић, 2020, скрипта.
  - *Традиција као стваралачки подстицај у савременој српској култури: избор уметничких и научних текстова*, приредили: Александар Јовановић и сарадници, Београд –Тршић, 2020, скрипта.
- 6. Стручни једнодневни излет** (прва субота током курса, вероватно 1. август 2020. 2019, у 7.30)
- Поновити једну од претходних:**
- *Трагом великих битака у Првом светском рату*: Текериш – Гучево – Соко град – Мачков камен – Крупањ

- *Устаничко-духовно-грађанска Србија*: Тршић – Бранковина – ман. Лелић – ман. Ћелије – Ваљево (Тешњар, Муселимов конак, Трг Живојина Мишића, Трг Десанке Максимовић, Ваљевска гимназија, Модерна галерија) – Тршић.

А може и сасвим нова:

- *Историја, географија, култура*: Шид (Галерија и родна кућа Саве Шумановића) – Меморијални комплекс „Сремски фронт“ – Сремска Митровица (Сирмијум и црква Св. Димитрија) – Равње (споменик Зеки Буљубаши, јунаку из Првог српског устанка) – Резерват природе „Засавица“.

7. Био-библиографије грађије наставника

- **Александар Јовановић** (1949) редовни је професор на предметима *Увод у тумачење књижевности* и *Српска култура у европском контексту* на Учитељском факултету у Београду. Дипломирао је и магистрирао на Филолошком факултету у Београду, на Групи за југословенску и општу књижевност, а докторирао на Филозофском факултету у Новом Саду, на Одсеку за српску књижевност. Живи у Београду.

Студије: *Облаци у души: песничтво Душана Васиљева* (1986), *Песници и преци* (1993), *Поезија српског неосимболизма* (1994), *Порекло песме – девет разговора о поезији* (1995), *Ствараоци и Створитељ – три молитвена певања* (2003), *Стих и памћење – О поезији и поетици Милосава Тешића* (2018, друго издање 2019), *Антологија поезије о Првом светском рату* (2018), *О историји, сећањима и самоћи: есеји и критике о српској прози XX века* (2019)

Добитник је значајних књижевних награда за књижевну критику и есејистику. За укупан допринос образовању и култури добио је *Светосавску награду* и *Златну значку Културно-просветне заједнице Србије*.

- **Дуња Ранчић** (1985) асистент је на предмету *Српска култура у европском контексту*. Дипломирала је и мастерирала на Филолошком факултету у Београду на Групи за српску књижевност и језик са општом књижевношћу. Студент је докторских студија на Филолошком факултету у Београду (студијски модул *Српска књижевност*). Живи у Београду.

Научни радови: „Краљевић Марко по други пут међу Србима и – укус публике“, „Anto-logika u ogledalu „dvojnika iz negativne dimenzije“: Pantologije Stanislava Vinavera kao preispitivanje modela Antologije novije srpske lirike Bogdana

Роровића”, „Плава гробница Милутина Бојића и национално осећање Првог светског рата“, „Видети град као залог смисла – поглед који гледа у градове у *Сметњама на везама* Ивана В. Лалића“, „Два живота и две смрти пародије – успостављање аутопоетичке самосвести у *Мјећи* Станислава Винавера“, „Бурдијеов појам поља и Андрићева *Госпођица*“, „Од чега се не може побећи: песничка самосвест у ’Кинеском пастишу‘ Борислава Радовића“. Критички је приредила и исписе Ивана В. Лалића уз збирку *Четири канона (Зборник Матице српке за књижевност и језик, 2018)*.

Добитник је награде Фонда „Радмила Поповић“ Филолошког факултета у Београду за најбољи дипломски рад из српске књижевности XX века (2011).

- **Бојан Марковић** (1985) асистент је на предмету *Методика наставе српског језика и књижевности* на Учитељском факултету у Београду. Дипломирао је и мастерирао на Филолошком факултету у Београду на Групи за српску књижевност и језик. Студент је докторских студија на Филолошком факултету у Београду (студијски модул *Српска књижевност*). Живи у Београду.

Научни радови: „Интеркултуралност у настави књижевности на примеру књиге *Гарави сокак* Мирослава Антића – методичка разматрања“, „Методолошке поставке у заснивању наставне интерпретације *Проклете авлије* Иве Андрића“, „The Meaning of Writing Modern Poetry in a/the New Century: The Sense of an Avoided Sense“, „Меланхолично биће отпора у прози Данила Киша и Владана Деснице“, „Померање хоризонта рецепције – савремена поезија за ученике основношколског узраста“, „Поетска стилизација и социјална проблематика у два Одаловићева романа“, „Modification of the Horizon of Reception – Do children understand contemporary poetry?“ Научни радови настали у коауторству: „Folk tales today – two minds of oral prose“, „Fairy tales in a problem – problems-based approach in teaching fairy tales“, „The Concept of Dissimilitude in Teaching Literature: Comparative Analysis of Syllabi for the First Cycle“.

Аутор је песничке књиге *Риба која је прогутала свет* (2013), која је добила награду „Млади Дис“. Приредио је коауторски књигу о лектури и читању *Пикник за Ирму* (2017).

- **Немања Каровић** (1989) асистент је на предмету *Увод у тумачење књижевности*. Дипломирао је и мастерирао на Филолошком факултету у Београду на Групи за српску књижевност и језик. Студент је докторских студија на Филолошком факултету у Београду (студијски модул *Српска књижевност*). Живи у Београду.

Научни радови: „Молитва у поезији Алексе Шантића”, „Религијско-молитвени аспект поезије Милутина Бојића”, „Питање као поетичка стратегија у *Планети Дунав* Љубомира Симовића”, „Песничко човекољубље Бранислава Петровића”, „Метапоетска свест у раној поезији Матије Бећковића”, „Мотив кише у поезији Живорада Недељковића”, „Поетика молитава у *Житију Светог Симеона* Светога Саве”, „Слобода и Бог у роману *То* Милована Данојлића”, „О причи и причању у *Страху од звона* Радослава Братића”, „Проблем жанровског одређења књиге *Успомене, доживљаји, сазнања* Милутина Миланковића”.

- **Страхиња Полић** (1989) асистент је на предмету *Књижевност за децу и младе* на Учитељском факултету Универзитета у Београду. Дипломирао је и мастерирао на Филолошком факултету у Београду на Групи за српску књижевност и језик. Студент је докторских студија на истом факултету (модул *Српска књижевност*). Живи у Шапцу.

Научни радови: „Имаголошко читање *Гаравог сокака* Мирослава Антића“, „Песма као завичај – песничко одгонетање *страна света* М. Одаловића“, „Фигура учитеља у српској поезији за децу“, Поема у српској књижевности за децу – жанровски оквири“, „Семантика тела у роману *Преживети до сутра* Гроздане Олујић“.

У Београду,
15. новембар 2019.

проф. др Александар Јовановић
руководилац курса *Историја српске културе*

ФОЛКЛОРИСТИЧКИ СЕМИНАР

Предлог плана за 2020.

Термин

Од 26. јула до 7. августа 2020 (долазак учесника 26 јула, одлазак 8. августа).

Полазници

Програм фолклористичког семинара могу похађати нови полазници и полазници који су 2019. први пут били на фолклористичком програму у Тршићу. Пожељно је да се поред ученика из Србије, позову и ученици из Републике Српске и Црне Горе, укупно до 20 полазника.

Предавачи

Координатор семинара: др Данка Лајић Михајловић, виши научни сарадник, Музиколошки институт САНУ.

Предавачи: др Смиљана Ђорђевић Белић, виши научни сарадник, Институт за књижевност и уметност; др Бранко Златковић, виши научни сарадник, Институт за књижевност и уметност; др Бошко Сувајчић, ред. професор, Филолошки факултет Београд; др Данијела Поповић Николић, ванред. професор, Филозофски факултет у Нишу; др Лидија Делић, виши научни сарадник, Институт за књижевност и уметност; др Данијела Петковић, научни сарадник, Институт за књижевност и уметност; др Јелена Јовановић, виши научни сарадник, Музиколошки институт САНУ, др Данка Лајић Михајловић, виши научни сарадник, Музиколошки институт САНУ; др Мирјана Закић, ванр. професор, Факултет музичке уметности у Београду.

Руководиоци радионица: мср Ана Савић, Институт за књижевност и уметност, мср Дејан Илић, Институт за књижевност и уметност, мср Маја Радивојевић, Музиколошки институт САНУ.

Напомена: Уколико неко од руководилаца радионица не може боравити у Тршићу током обе радне седмице, обавезе ће у том случају бити прерасподељене, а у случају изостанка биће нађена одговарајућа замена.

Програм

Термини предавања: свакодневно (изузев суботе и недеље), у преподневним сатима.

Термини радионица: свакодневно (изузев суботе и недеље), у поподневним сатима. Радионице ће бити организоване према подтемама, а учесници ће бити подељени према интересовањима, при чему ће бити учињене одређене концепцијске измене уколико се пријави знатнији број прошлогодишњих полазника.

Основни курс: Фолклор – вербални и музички изрази традиционалне културе
У оквиру основног курса – за нове полазнике, програм би обухватио:

(1) увод у фолклористику као мултидисциплинарно поље: основни појмови фолклористике укључујући музичку фолклористику; жанрови вербалног фолклора, жанрови музичког фолклора;

(2) теоријско-методолошке основе фолклористике (историјат и савремени ставови)

(3) историјат српске фолклористике (најзначајнији доприноси, актери и резултати).

Виши курс: а) Теренско истраживање фолклора и традиционалне културе Тршића и Јадра; б) Српска епска традиција; в) Увод у институционалну заштиту нематеријалног културног наслеђа.

Програм за ученике који су већ прошли основни курс фолклористике у Тршићу обухватио би:

(1) теоријски увод у теренско истраживање фолклора и традиционалне културе (методе и технике);

(2) практична обука за теренско истраживање (коришћење техничке опреме, припремање упитника и сл);

(3) архивска обрада прикупљених материјала (протоколи, физичко обезбеђивање итд);

(4) научна обрада прикупљених материјала (транскрипти, анализе, издвајање кључних речи);

(5) упознавање досадашњих резултата истраживања фолклора и народне културе Тршића и Јадра;

(6) српска епска традиција – културно-историјски, структурни и перформативни аспекти;

(7) увод у институционалну заштиту нематеријалног културног наслеђа (појам НКН, Унескова Конвенција о очувању НКН, актери у заштити НКН – мрежа, досадашњи резултати, потенцијали).

ПРЕДЛОЗИ ЗА БУДУЋЕ НОВЕ ПРОГРАМЕ

Српска музика: од фолклорне до „високе“ музичке уметности

У оквиру овог програма биле би отворене теме: музика у народном животу (традиционална), музика у другим уметностима (у књижевности, у позоришту, на филму, музички инструменти у ликовној уметности), музика у јавном простору – звучни пејзаж, „црквена“ – религијска музика, нова српска музика (популарна и уметничка, до музике атома).

Заштита нематеријалног културног наслеђа

(за ученике и/или студенте свих хуманистичких дисциплина)

Основни курс: Увод у заштиту нематеријалног културног наслеђа – категорије НКН, платформе за заштиту, процедуре, примењена хуманистика – пројекти заштите НКН.

II

ИНТЕРКАТЕДАРСКА СРБИСТИЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА У ТРШИЋУ

Образовно-културно-научни центар "Вук Караџић" у Тршићу замишљен пре свега као центар СРБИСТИКЕ, центар окупљања младих и њиховог увођења у србистику. Полако заживљава тршићка школа *Младих србиста*, јер ће ова, 2020. година бити трећа година рада школе, а друга година у којој ће се резултати школе појавити у Зборнику радова младих србиста. Ове године планиран је и КУРС ЗА УСАВРШАВАЊЕ ЛЕКТОРА српског језика у Тршићу, који такође треба да постане традиционалан.

За успешну реализацију свих курсева у оквиру школе *Младих србиста*, као и школе *Усавршавања лектора*, потребно је у Тршићу у оквиру ОКН центра "Вук Караџић" покренути и ИНТЕРКАТЕДАРСКУ СРБИСТИЧКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ.

Конференција би подразумевала окупљање и научно саветовање представника свих србистичких катедри на свим филозофским и филолошким факултетима, као и представника учитељских и педагошких факултета у Србији, Републици Српској и Црној Гори, укључујући и представнике Института за српски језик САНУ и Института за књижевност и уметност у Београду. Конференција би имала стручно-научни карактер. На њој би се разматрале све теме које се тичу србистике у целини: од статуса србистике у основној и средњој школи, преко статуса србистике на наставничким факултетима (филолошким, филозофским, учитељским и/или педагошким) до статуса србистике на ненаставничким факултетима (нпр. журналистичким, правним и свим другим факултетима који подразумевају нужно владање књижевним српским језиком). С једне стране, саветовање би омогућило сагледавање актуелног стања, с једне стране, и смернице за будуће деловање у погледу побољшања тог стања у свим сферама употребе српског језика (нпр. уједначавање планова и програма како на србистичким катедрама, тако и на учитељским и/или педагошким факултетима, као и утврђивање програмског минимума овладавања србистичким знањима на страним филологијама и на ненаставничким факултетима чији научни предмети и програми подразумевају знања из српског језика и књижевности).

ПРВОЈ ИНТЕРКАТЕДАРСКОЈ СРБИСТИЧКОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ, која би се одржала 5. 6. и 7. јуна учешће би узели:

а) по два представника србистичких катедри са следећих факултета:

- 1) Филолошког факултета у Београду (и са катедре за језик и са катедре за књижевност),
- 2) Филолошког факултета у Косовској Митровици,
- 3) Филозофаког факултета у Новом Саду,

- 4) Филозофског факултета у Нишу,
- 5) Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу,
- 6) Државног универзитета у Новом Пазару,
- 7) Филолошког факултета у Бањалуци,
- 8) Филозофског факултета на Палама, и
- 9) Филолошког факултета у Никшићу.

б) по један представник са следећих факултета, научних и стручних институција:

- 1) Института за српски језик САНУ
- 2) Института за књижевност и уметност у Београду,
- 3) Учитељског факултета у Београду,
- 4) Педагошког факултета у Сомбору,
- 5) Педагошког факултета у Ужицу,
- 6) Учитељског факултета у Лепосавићу,
- 7) Факултета педагошких наука у Јагодини,
- 8) Педагошког факултета у Бијељини,
- 9) Завод за унапређење образовања и васпитања у Београду.

На ПРВОЈ ИНТЕРКАТЕДАРСКОЈ СРБИСТИЧКОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ (од 4-7. јуна) била би поднесена четири реферата (са већим бројем корепферата):

- 1) Питања српског језика и књижевности у основној и средњој школи
- 2) Питања српског језика и књижевности на србистичким катедрама
- 3) Питања српског језика и књижевности на учитељским и/или педагошким факултетима
- 4) Питања српског језика на несрбистичким филолошким катедрама, и на ненаставничким факултетима

Један реферат био би 5. јуна у преподневним сатима, у 9. сати, други у поподневним, нпр. у 15. сати, трећи 6. јуна у 9. сати, а четврти у 12 сати. Након реферата био би дискусиони округли сто.

После тих четирију округлих столова учесници би се 7. јуна на округлом столу договорили о теми и начину рада ДРУГЕ (и наредних) ИНТЕРКАТЕДАРСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ.

Реферати и кореферати (односно дискусије) били би штампани у посебном зборнику, који би изашао из штампе пре почетка Друге интеркатедарске конференције.

ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА:

- 1) Дневнице за предавања
- 2) По три спавања и оброци за 30 учесника
- 3) Израда и штампање зборника радова са Конференције

Предлог направио:

Проф. др Милош Ковачевић

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ПОРОДИЦЕ

Карацић (Вук и Мина), **Ненадовић** (Матеја и Љубомир), **Илић** (Јован, Војислав, Драгутин, Милутин, Жарко) **Шантић** (Алекса, Јаков и Јефтан); **Поповић** (Богдан и Павле); **Петровић** (Мита, Растко и Надежда); **Настасијевић** (Момчило, Славомир, Живорад, Светомир), **Мицић** (Љубомир и Бранислав), **Десница** (Владан, Бошко)

Образложење теме семинара: Проучавање значајних породица у српској књижевности и уметности 19. и 20. века пружа могућност средњошколцима да упознају српску културну прошлост, односно пут који су српско друштво и култура прешли од патријархалног ка грађанском моделу током 19. и прве половине 20. века. Такође, то је и прилика да ученици, поред јавног, упознају и приватни живот грађанских породица, које су биле и носиоци друштвеног напретка као и да прате особену динамику стваралачких индивидуалности унутар тих породица, њихова поетичка и тематско-мотивска усмерења. Пажња није усмерена само на књижевност већ и на друге уметничке области – сликарство и музику (пример породица Лазаревић, Петровић, Настасијевић).

Неке од наведених грађанских породица, попут породица Илић, Петровић и Настасијевић, биле су познате и по књижевним салонима, који су на специфичан начин утицали на књижевно и културно окружење. Такође, као важни актери у покретању или уређивању значајних књижевних часописа, неки од припадника тих породица су активно суделовали у обликовању кључних културних појава и догађаја свога времена, а потврда тога су улога *Српског књижевног гласника*, стожерног часописа српске модерне, чији су покретачи и уредници били Богдан и Павле Поповић или *Зенита*, нашег најзначајнијег авангардног часописа између два светска рата, чији је уредник био Љубомир Мицић.

Ипак, примарни циљ семинара је упознавање полазника са књижевном, критичком и уметничком праксом која се одвијала у оквиру поменутих књижевних породица. Хронолошки след, који почиње са првим деценијама 19. века и иде до половине 20. века, омогућава сагледавање развојних процеса у националној литератури и уметности, обухватајући готово целокупан српски културни простор (Србија, Босна и Херцеговина, Хрватска), а такође, пружа пресек мотивско-тематских и формално-стилских промена и поетичких мена од романтизма преко реализма, модерне, па до историјске авангарде.

Истовремено, тај преглед омогућава полазницима радионице да упознају и богат жанровски потенцијал националне књижевности (лирска песма, поема, мемоарска и путописна проза, приповетка и роман, драма, научна фантастика, која и почиње драмом *После милијон година Драгутина Илића*).

Посебан сегмент семинара и радионица о српским књижевним породицама био би посвећен развоју песничког језика од Вукове епохе преко београдског стила (чији су изразити представници Богдан и Павле Поповић) до песничког језика авангардиста Растка Петровића, Момчила Настасијевића, Љубомира и Бранислава Мицића, који се одликује радикалним одступањима од језичке норме. Ни Вуков *Рјечник* и његов фундаментални значај за српску културу неће бити пренебрегнути.

Семинар је мултидисциплинарног карактера, јер поред лингвистике, историје књижевности, фолклористике, укључује и сликарство и музику. Тако би се, поред значајних писаца и песника, ученици упознали и са сликарским опусима Надежде Петровић и Живорада Настасијевић као и музичким опусом Светомира Настасијевић. У оквиру семинара планираног за следећу годину, полазницима би била предочена и веза између песништва и музике на примеру композиције страних и домаћих аутора компонованих на стихове Вукових лирских песама или на примеру либрета Драгутина Илић за ораторијума „Ускрснуће“ Стевана Христића. Занимљив пример коришћења књижевног текста у популарној музици пружа и поезија Алексе Шантића.

Време одржавања семинара и радионица: Семинар *Српске књижевне породице* обухвата временски распон од готово века ипо и био би сукцесивно реализован током летњих курсева наредних године. Курс планиран за 2020. би за почетак обухвата Вука и Мину Карацић, Проту Матеју и Љубомира Ненадовића као и бројну породицу Илић – оца Јована и синове Војислава, Драгутина, Милутина и Жарка. Термин одржавања ће бити одређен у зависности од капацитета Образовно-културног центра у Тршићу и термина радионица које настављају рад и имају устаљено време одржавања.

За реализацију програма 2020. потребно је 12 дана укључујући екскурзије – (целодневну и полудневну), а са редукованим планом 9 дана.

Број полазника 25-30 гимназијалаца са друштвеног смера или из филолошких гимназија

План рада: Уколико би се семинар *Српске књижевне породице* одржао у два термина, априлском и летњем, што је боља варијанта, онда би на првом викенд- семинару ученицима били предочени друштвени и културни контекст епохе, али и сфера породичног окружења унутар кога се формирају истакнуте књижевне и уметничке личности, чија ће дела бити предмет анализа у летњем термину. То је и могућност да се у разговору са полазницима конкретно идентификује њихова интресовања и да се упуте у основну литературу како би спремније пратили и укључили се у рад летњег семинара.

Летњи семинар подразумева предавања и радионице на којима би се продубила знања о конкретним књижевним породицама и анализирали одабрани књижевни текстови, сликарска или музичка дела уметника. Предавања би се одржавала пре подне, а вежбе по поде. Зависно од интересовања, полазници би бирали тему о којој би писали и ментора са којим би се консултовали. Најуспешнији радови полазника били би јавно представљени крајем 2020. године и потом објављени у заједничком зборнику.

Кординатор др Весна Матовић, научни саветник (Институт за књижевност и уметност)

Предавачи: проф. Душан Иванић, проф. Бошко Сувајџић, проф. Милош Ковачевић, проф. Александар Милановић, др Мина Ђурић, доцент (Филолошки факултет у Београду), Тања Јовићевћ, виши научни сарадник, Бојан Јовић, научни саветник и Весна Матовић (Института за књижевност и уметност), Катарина Томашевић, научни саветник Музиколошког институт.

Радионице: др Данијела Петковић, научни сарадник и Марко Аврамовић. научни сарадник (Института за књижевност и уметност).....

Напомена: *Програм и имена предавача су подложни променама након консултација са председником и члановима Програмског одбора и у зависности од дужине семинара.*

др Весна Матовић, научни саветник

СЕМИНАРА ЕТНОЛОГИЈЕ И КУЛТУРНЕ АНТРОПОЛОГИЈЕ 2020.

Оквирни програм

Руководилац курса: проф. др Милош Миленковић, Универзитет у Београду, етнолог-антрополог

Време: прва половина јула 2020. године, у договору са Програмским саветом и управом КОЦ

Број полазника: 20

Предавачи: професори и истраживачи са Одељења и из Института за етнологију и антропологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, Етнографског института САНУ, Етнографског музеја у Београду и сродних академских институтција и институција културе у којима се истражује и негује културно наслеђе, по позиву.

1. дан

Налажење, организовани долазак и смештање полазника и предавача

Договор о начину рада

Ручак

Упознавање КОЦ и Тршића

Вечера

Пројекција етнофилма

2. дан

Доручак

Увод у етнологију и културну антропологију: појмови и теме

Увод у етнологију и антропологију: институције и едиције

Ручак и одмор

Поподневна радионица на тему *Класици етнологије-антропологије*

Вечера

Пројекција етнофилма

3. дан

Доручак

Култура – материјална, духовна, социјална

Проучавање културе – национално, европско и глобално

Ручак и одмор

Поподневна радионица на тему *Глобално и национално у култури и друштву*

Вечера

Пројекција етнофилма

4. дан

Доручак
Културно наслеђе – монументално, покретно, нематеријално
Нематеријално културно наслеђе и идентитет
Ручак и одмор
Поподневна радионица на тему *Препознавање културног наслеђа*
Вечера
Пројекција етнофилма

5. дан

Доручак
Типови истраживања – теоријско, теренско, архивско...
Основе теренског рада у етнологији и антропологији
Ручак и одмор
Поподневна радионица на тему *Границе антрополошког терена*
Вечера
Пројекција етнофилма

6. дан

Доручак
Практична настава на терену: *како бити етнограф?*
Ручак – на терену (6. дан укључује рани доручак)
Вечера
Пројекција етнофилма

7. дан

Доручак
Излет, у договору са управом КОЦ (и у сарадњи са другим семинаром, нпр. фолклористичим или културно-историјским, уколико се одржава у исто или слично време)
Ручак: ланч пакет
Вечера
Разговор у слободној форми о утисцима с излета

8. дан

Доручак
Преподне: читање и писање задатака *на основу прикупљене теренске грађе*
Ручак
Поподне: излагања и дискусија о утисцима са терена
Вечера
Пројекција етнофилма

9. дан

Доручак
Значај етнологије и антропологије за државу и друштво
Значај етнологије и антропологије за савремени живот
Ручак и одмор

Поподневна радионица на тему *Компаративна антропологија – шта можемо да научимо о сопственој култури и идентитету проучавајући друге*

Читање и писање задатака

Вечера

Пројекција етнофилма

10. дан

Доручак

Етнологија и историја

Национално, регионално, колективно и индивидуално у етнологији и антропологији

Ручак

Поподневна радионица на тему *Шта смо мислили да знамо о сопственој култури и обичајима пре него што смо дошли у Тршић?*

Вечера

Пројекција етнофилма

11. дан

Доручак

Тело и култура у антрополошкој перспективи

Пол, род и сексуалност у етнолошко-антрополошкој перспективи

Ручак

Поподневна радионица на тему *Култура и сексуалност*

Вечера

Пројекција етнофилма

12. дан

Доручак

Етнолошко-антрополошки приступи популарној култури

Популарна култура између глобалног и националног

Ручак

Поподневна радионица на тему *Висока и популарна култура – шта је народ?*

Вечера

Пројекција етнофилма

13. дан

Доручак

Подела задатака за рад код куће и у школи

Договор о начину рада када семинар није у току

Ручак

Поподневна дискусија о етнофилмовима одгледаним током семинара

Вечера

Слободно вече

14. дан

Доручак

Повратак

Напомене:

Увече ће бити приказивани етнофилмови у складу са темом дана

Током године, а у договору са управом КОЦ и министарствима образовања и културе, биће одржана и теренска пракса студената етнологије-антропологије, у термину различитом од термина у којем се ради са гимназијалцима.

За координаторе предлажем своје блиске, поуздане и веома компетентне сараднике:
доц. др Младена Стајића – наставни координатор
проф. др Марка Пишева – истраживачки координатор

За извођење семинара неопходна су средства по типу и износу приближна средствима намењеним и за остале сродне семинаре/радонице.

КУРС ЗА УСАВРШАВАЊЕ ЛЕКТОРА

У ТРШИЋУ

ОД 24. ДО 31. АВГУСТА

Курс за усавршавање лектора је намењен иностраним славистима, али и домаћим докторандима и мастерима, пре свега младим истраживачима српског језика, књижевности и културе ангажованим у настави на страним универзитетима, студентима (докторантима) и наставницима који желе да усаврше знање српског језика и да се боље упознају са књижевношћу, културом и историјом српског народа. Предвиђена су: предавања, специјалистички курсеви, практична вежбања, радионице за лекторе српског језика, студијски излети и обилазак културно-образовних установа према програму.

Одржава се сваке године у последњој недељи августа, у сарадњи Међународног славистичког центра са Образовно-културним центром у Тршићу и Центром за културу „Вук Караџић“ у Лозници

Полазницима Курса омогућено је да стекну сертификат о успешном похађању наставе (са одговарајућим бројем кредита – према Болоњској декларацији – ECTS присуствовање једној седмици обезбеђује услов за стицање 3 бода.) и савладаном степену усавршавања израдом и одбраном теме из области по избору, а у оквиру материје коју је полазник слушао у току курса према програму.

Настава

На КЗУЛ-У 2020. настава ће бити организована у следећим облицима:

- а) предавања из језика
- б) предавања из књижевности
- в) предавања из културне историје
- г) лекторска вежбања
- д) језичка радионица/два часа

Програм ће се одвијати у преподневним и поподневним терминима.

Пре подне че бити организовани:

1. једночасовно предавање из језика
2. једночасовно предавање из књижевности
3. два часа лекторских вежбања
4. обиласци музеја, манастира Троноше, посете галеријама и сл.

После подне су планирани:

1. једночасовно предавање из културе
2. језичка радионица

Бројчани преглед планираних часова:

а)

- 6 предавања из српске књижевности
- 5 једносатних предавања из српског језика
- 6 предавања из културне историје
- 7 предавања или стручних тумачења приликом обиласка Лознице, Тршића (Вукове куће, музеја Језика и писма, Саборишта приликом обилазака манастира Троноше, као и других културно-историјских споменика, б)
- 12 часова лекторских и конверзационих вежбања
- 12 часова у оквиру лекторске радионице (паралелно језик и књижевност)

Преглед предавања

На скупу ће бити одржана предавања из српског језика, српске књижевности, културе и културне историје. Предвиђени предавачи:

проф. др Бошко Сувајдић (Београд)

проф. др Александар Милановић (Београд)

проф. др Вељко Брборић (Београд)

проф. др Славко Петаковић (Београд)

проф. др Предраг Петровић (Београд)

Језичка радионица

1. Концепт језичке радионице с обзиром на састав групе: организација рада у лекторској групи (индивидуални приступ, мотивација, укључивање у групни рад, набављање материјала, проблеми у настави)
2. Фејсбук група MSC, Семинар српског језика, књижевности и културе као извор материјала и подршка лекторској настави (организација, критеријуми, базе података)
3. Сајтови АСК - АНТОЛОГИЈА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ и Пројекат Растко: могућности коришћења у настави; вишеструка примена материјала и њихово прилагођавање нивоу знања полазника.
4. Youtube, помоћ у савладавању акцента, дијалекатских особености и правилног говора. Израда вежби коришћењем материјала са Youtube-а.
5. Употреба веб-алата: Quiznetic, Socrative, Edpuzzle и израда тестова
6. Интернет платформа РТС: материјали за усавршавање језика и технике упознавање културне историје Србије.

Лекторска вежбања

Настава је организована тако да група има два лектора: Томислав Николић и Мина Ђурић. Они ће водити лекторску групу током седам дана кроз лекторска вежбања и конверзацију. Осим што ће се током ових часова засебна пажња посвећивала усавршавању језичких компетенција код оних учесника *Курса* којима српски језик није матерњи, нарочит сегмент рада биће посвећен пољима методике и методологије предавања српске књижевности говорницима српског језика као страног, одређеним питањима рецепције и превода српске књижевности у иностранству, интердисциплинарним и интермедијалним приступима у изучавањима и тумачењима српске књижевности у контексту других словенских књижевности и светске литературе, уз анализу конкретних примера из текстова.

Планирана је израда стручне публикације са радовима полазника, у сарадњи са Међународним славистичким центром (2020).

Стручне посете и остале активности

- Обилазак Вукове куће
- Посета Радионици старих заната и Музеју језика и писма

- Посета Троноши, меморијална шетња од Тршића до манастира под називом *Вуковим стазама*
- Посета Лозници, Модерна галерија слика
- Разговор са завичајним писцем

Предвиђен број полазника: 30.

Предвиђен број часова: 92 часа.

ПРЕДАВАЧИ:

Проф. др Бошко Сувајцић
Проф. др Александар Милановић
Проф. др Предраг Петровић
Проф. др Вељко Брборић
Проф. др Славко Петаковић

ЛЕКТОРСКА ВЕЖБАЊА И РАДИОНИЦЕ:

Доц. др Мина Ђурић
Мрс Томислав Матић
Др Слободан Новокмет
Мр Олга Сабо

СТРУЧНИ САРАДНИК

Мр Снежана Кутрички

КООРДИНАТОР КУРСА:

Проф. др Бошко Сувајцић

ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА:

1. Дневнице за предавања, лекторска вежбања и радионице
2. Превоз и излети
3. Израда стручне публикације

Укупно 100.000 до 150.000.

П. С. Приоритет имају радионице за средњошколце.

У Београду, 12. 11. 2019.

Проф. др Бошко Сувајцић

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА: САВРЕМЕНА СРПСКА ФОЛКЛОРИСТИКА IX

На путу неговања духовног и језичког идентитета српског народа у компаративном контексту и баштињења највреднијих и најскупоценијих реликата његове усмене, традицијске културе, сваке године Удружење фолклориста Србије одржава по једну Међународну научну конференцију (Савремена српска фолклористика). До сада је одржано осам међународних научних конференција „Савремена српска фолклористика I–VIII“ (Нови Сад 2013, Београд–Тршић 2014, Ниш 2015, Источно Сарајево–Пале 2016, Призрен–Велика Хоча 2017, Тршић, 2018, Крушевац, 2019, Тршић, 2019). Резултат ових изузетних међународних научних скупова су истакнути зборници научних радова, у сарадњи са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“ у Београду.

Планирамо да се следећа конференција, Савремена српска фолклористика IX, одржи у **Тршићу, почетком октобра** (2–4. октобар) у сарадњи са Образовно-научно-културним центром „Вук Караџић“, Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“, Центром за културу „Вук Караџић“ у Лозници.

Трошкове пута до Тршића и натраг сноси Удружење фолклориста Србије, боравак у Тршићу, у Образовном-научно-културном центру, као и трошкове исхране, Образовно-научно-културни центар "Вук Караџић", односно Центар за културу „Вук Караџић“ у Лозници, а објављивање Међународног научног зборника радова УФС и Универзитетска библиотека "Светозар Марковић", односно Центар за културу „Вук Караџић“ у Лозници. Предвиђено је од 30 до 40 учесника.

Координатор; Проф. др Бошко Сувајџић